

RAN-2408000603020001

S.Y.B.Com. (NCF - NEP) (Sem. III) Examination November - 2025

Major : Advanced Accounting and Auditing - 1 (Cost Accounting - 1)

Time: 2 Hours]

[Total Marks: 50

સૂચના : / Instructions

- (1) ઉપરોક્ત દર્શાવેલ વિગતો ઉત્તરવહી પર અવશ્ય લખવી.
Fill up strictly the above details on your answer book
- (2) જમણી બાજુના અંક પ્રશ્નના ગુણ દર્શાવે છે
Figures to the right indicate full marks of the Question
- (3) પ્રશ્ન નં. 1. ફરજિયાત છે.
Question no. 1 is compulsory
- (4) જરૂરી ગણતરી જવાબના ભાગરૂપે દર્શાવો
Show the necessary calculation as apart of answer

Seat No.:

--	--	--	--	--	--

Student's Signature

પ્ર. 1 નીચેના પ્રશ્નોના માંગ્યા મુજબ ઉત્તર આપો.(ગમે તે પાંચ) (10)

1. શરૂઆતનો સ્ટોક રૂ.1,20,000, ખરીદી રૂ. 8,80,000, આખર સ્ટોક રૂ. 2,00,000 તો સ્ટોક ફેરબદલી દર કેટલો?
2. એક જોબ અંગે પ્રમાણ સમય 9 કલાક, ખરેખર સમય 6 કલાક, કલાકદીઠ વેતન દર રૂ.20, પ્રત્યક્ષ માલસામાન રૂ. 300 અને કારખાના પરોક્ષ ખર્ચ મજૂરીના 100%હોય, તો રોવેન યોજના મુજબ કારખાના પડતર કેટલી થાય?
3. એક કારખાનામાં યાંત્રિક કલાક અને પરોક્ષ ખર્ચની વિગતો નીચે પ્રમાણે છે :

ચંત્ર કલાકો	35,000	40,000	20,000	30,000
પરોક્ષ ખર્ચ (રૂ.)	1,45,000	1,60,000	1,00,000	1,30,000

તો ઉપરનામાં સ્થિર પરોક્ષ ખર્ચની રકમ કેટલી થશે?

4. નીચેની માહિતી પરથી કુલ પડતર અને કુલ નફો શોધો. તૈયાર માલનો શરૂઆતનો સ્ટોક કે છેવટનો સ્ટોક નથી.
માલસામાન રૂ. 30,000
મજૂરી રૂ. 60,000
કુલ વેચાણ રૂ. 2,16,000
કારખાના ખર્ચ કારખાના પડતરના 40% અને ઓફિસ ખર્ચ કુલ પડતરના 20% લેખે ધારો.
5. વેચાણ પડતર રૂ. 5,40,000 છે, નફાની રકમ રૂ.60,000 છે. તો નફો વેચાણ પર કેટલા ટકા ગણાય?
6. પાવર ખર્ચ (12% સરચાર્જ સહિત) રૂ. 20,160 છે. ચંત્ર એક કલાકમાં 10 યુનિટનો વપરાશ કરે છે. યુનિટદીઠ પાવરની કિંમત રૂ. 0.10 હોય તો ચંત્ર કલાક ગણો.
7. નીચેના ઉદ્યોગો માટે પડતરના યોગ્ય એકમો જણાવો.
1. હોટેલ 2. કાગળની મિલ
3. કાપડ ઉદ્યોગ 4. રસાયણ

પ્ર. 2 (અ) રાજકપૂર કંપની લિમિટેડ વિશિષ્ટ પેદાશ 'અવી' નું ઉત્પાદન કરે છે. વર્ષ 2025 માટે નીચેની વિગતો એકત્રિત કરવામાં આવી છે. (07)

- અ) અવીની માસિક માંગ 650 એકમો
 - બ) દરેક વરદી મૂકવાનો ખર્ચ રૂ. 150
 - ક) એકમદીઠ વાર્ષિક વલનખર્ચ રૂ. 26
 - ડ) અઠવાડિક સામાન્ય વપરાશ 150 એકમો
 - ઈ) અઠવાડિક ઓછામાં ઓછો વપરાશ 100 એકમો
 - ફ) પુનઃવરદી સમય 1 થી 5 અઠવાડિયા
- ઉપરની માહિતી પરથી શોધો.
- 1) આર્થિક વરદી જથ્થો
 - 2) વર્ષમાં મૂકવાના ઓર્ડરની સંખ્યા
 - 3) પુનઃવરદી સપાટી
 - 4) ગુરુત્તમ સપાટી
 - 5) લઘુત્તમ સપાટી
 - 6) સરેરાશ સ્ટોક સપાટી (આર્થિક વરદી જથ્થાના આધારે)
 - 7) સલામતી જથ્થો

(બ) ઓમકાર કંપની લિમિટેડ, અમદાવાદના રેકૉર્ડમાંથી વર્ષ 2023 અને 2024 માટે નીચેના આંકડા લેવામાં આવ્યા છે. (05)

વિગત	2023	2024
સરેરાશ સ્ટોક રૂ.	(?)	40,000
શરૂઆતનો સ્ટોક રૂ.	40,000	(?)
ખરીદી રૂ.	2,07,000	(?)
વ્યવસ્થિત ખરીદી રૂ.	2,05,000	(?)
ફેરબદલી દર	(?)	4.5 વખત

ઉપરોક્ત માહિતી પરથી શોધો:

2023ના વર્ષ માટે : (1) માલસામાન ફેરબદલી દર
(2) માલસામાન ફેરબદલી મુદત

2024ના વર્ષ માટે : (1) ખરીદી
(2) વ્યવસ્થિત ખરીદી

(ક) ક્ષ નામનો કારીગર એક કાર્ય 10 કલાકમાં પૂરું કરે છે. ય નામનો કારીગર આજ કાર્ય ફક્ત 8 કલાકમાં પૂરું કરે છે. આ કામ માટેનો પ્રમાણિત સમય 12 કલાક છે. બંને પ્રકારનાં કારીગરોને કલાક દીઠ વેતન દર રૂ. 60 છે. બંને પ્રકારના કારીગરોની (02)

- 1) હેલ્સી પ્લાન હેઠળ,
- 2) રોવેન પ્લાન હેઠળ મજૂરીની ગણતરી કરો.

અથવા

પ્ર. 2 (અ) અ, બ અને ક ત્રણ કામદારો છે. જેમને એક કામ માટે પ્રમાણ સમય 100 કલાક આપ્યો છે. કલાકદીઠ વેતન દર રૂ. 30 છે. અ, બ અને ક ને આ કામ પૂરું કરવા માટે અનુક્રમે 70, 80 અને 100 કલાક લાગે છે. મજૂરીની ગણતરી કરો. (05)

- 1) હેલ્સી યોજના
- 2) રોવેન યોજના
- 3) સમય વેતન
- 4) કાર્ય વેતન
- 5) કાર્યવેતન મુજબ દરેકનો અસરકારક વેતન દર

- (બ) નીચેની માહિતી હેમ લી. માંથી માર્ચ 2025 માસની મેળવવામાં આવી છે. (06)
મહિનાની શરૂઆતની કામદારોની સંખ્યા	950
મહિનાના અંતે કામદારોની સંખ્યા	1,050
રાજીનામું આપી છુટા થયેલા કામદારોની સંખ્યા	10
છુટા કરેલ કામદારોની સંખ્યા	30
ખાલી પડેલ જગ્યા પર નિમાયેલા કામદારો	20
વિસ્તરણ યોજનાને કારણે નિમાયેલા કામદારો	120
- વિવિધ પદ્ધતિ અનુસાર કામદારો ફેરબદલી દર શોધો તથા સમકક્ષ વાર્ષિક ફેરબદલી દર શોધો.
- (ક) કારખાનાના કુલ પરોક્ષ ખર્ચ માસિક રૂ. 1,20,000 છે. 30 કામદારોએ મહિનાના 25 દિવસો રોજના 8 કલાક લેખે કામ કર્યું હોય તો પ્રત્યક્ષ કામદાર કલાક દર કેટલો હશે? (03)

પ્ર. 3 એક કારખાનામાં ત્રણ ઉત્પાદન વિભાગો P, Q અને R તથા બે સેવા વિભાગો S અને T છે. માર્ચ, 2025 દરમિયાન ખર્ચની વિગતો નીચે મુજબ છે : (14)

1) પરોક્ષ મજૂરી	રૂ. 15,600
2) ભાડું અને વેરો	રૂ. 60,000
3) વીમો	રૂ. 39,600
4) કામદાર રાજ્ય વીમા યોજનામાં ફાળો	રૂ. 7,800
5) કેન્ટીનના ખર્ચા	રૂ. 72,000
6) ઘસારો	રૂ. 1,98,000
7) વીજળી બત્તી	રૂ. 24,000
8) પાવર	રૂ. 1,08,000
9) કારખાના મેનેજરનો પગાર	રૂ. 2,16,000

અન્ય માહિતી:

વિગત	P	Q	R	S	T
1. વીજળી પોઈન્ટ્સ	6	5	4	3	2
2. પ્રત્યક્ષ મજૂરી (રૂ.)	27,000	24,000	17,400	7,200	2,400
3. યંત્રની કિંમત (રૂ.)	72,000	48,000	36,000	1,200	1,200
4. યંત્રના હોર્સ પાવર	4	6	2	-	-
5. રોકેલ જગ્યા (ચો. ફૂટ)	1,200	800	1,000	600	400
6. કારખાના મેનેજરે આપેલ સમયનું પ્રમાણ	10	8	6	4	2
7. કામદારોની સંખ્યા	10	12	8	6	4

સેવા વિભાગો S અને T નો લાભ અન્ય વિભાગોએ નીચે મુજબના પ્રમાણમાં લીધો છે:

વિગત	P	Q	R	S	T
વિભાગ S	20%	30%	40%	-	10%
વિભાગ T	30%	40%	30%	-	-

- શિરોપરી ખર્ચાની જુદા જુદા વિભાગો વચ્ચે ફાળવણી અને
- સેવા વિભાગોના ખર્ચાની ઉત્પાદન વિભાગો વચ્ચે ફાળવણી દર્શાવતું પત્રક તૈયાર કરો.

અથવા

- પ્ર. ૩ 'ગુરુદેવ' લિ. 2024માં 10,000 'આઈપોડ'નું ઉત્પાદન અને વેચાણ કર્યું જેની વિગતો નીચે મુજબ છે. (14)
- એકમદીઠ વેચાણ કિંમત રૂ. 780 છે.

વિગત	રૂ.
માલસામાન	26,00,000
પ્રત્યક્ષ મજૂરી	14,00,000
પ્રત્યક્ષ ખર્ચા	2,00,000
કારખાના ખર્ચા (40% ચલિત)	14,00,000
ઓફિસ ખર્ચા (સ્થિર)	5,60,000
વેચાણ ખર્ચા (70% ચલિત)	6,40,000
કુલ પડતર	68,00,000

વર્ષ 2025માં 50,000 આઈપોડનું ઉત્પાદન અને વેચાણ અંદાજેલ છે.
વધારાની માહિતી નીચે મુજબ છે.

- 1) પ્રત્યક્ષ મજૂરી એકમદીઠ 20% ઘટશે.
- 2) સ્થિર કારખાના ખર્ચ 6,00,000 રૂ. વધશે
- 3) ઓફિસ ખર્ચ 25% વધશે.
- 4) ચલિત વેચાણ ખર્ચ એકમદીઠ રૂ. 1.60 વધશે.
- 5) પડતર પર 25% નફો અંદાજેલ છે.
તૈયાર કરો.
- 1) 2024ના વર્ષનું કુલ તથા એકમદીઠ પડતરનું પત્રક
- 2) 2025ના વર્ષનું અંદાજિત પડતરનું પત્રક.

- પ્ર. 4 ટૂંકનોંધ લખો. (કોઈ પણ ત્રણ) (12)
1. પડતર હિસાબી પદ્ધતિના ફાયદા
 2. કાર્યક્ષમ પડતરના હિસાબોની આવશ્યક શરતો
 3. મજૂર ફેરબદલીના કારણો
 4. કારખાના પરોક્ષ ખર્ચની વસૂલાતની પદ્ધતિઓ.
 5. ટેન્ડરની કિંમત

ENGLISH VERSION

- Q. 1 Give the answer of following question.(Any Five) (10)
1. Opening stock Rs.1,20,000, purchase Rs.8,80,000, Closing stock Rs.2,00,000. Stock turnover rate would be?
 2. Standard time is 9 hours, Actual time taken is 6 hours and wage rate is Rs.20 per hour. For a job material cost is Rs. 300 wages are paid as per Rowen wage plan factory expenses allocated 100% of wages.
What would be the factory cost of the job?
 3. The following information is given for a factory of the Overheads costs and machine hours:

Machine Hours	35,000	40,000	20,000	30,000
Overheads costs (Rs.)	1,45,000	1,60,000	1,00,000	1,30,000

The fixed cost elements included in the above data. What would be the fixed cost?

4. From the following particulars find out total cost and total profit. There is no opening or closing stock of finished goods.
Materials	Rs.30,000,
Wages	Rs.60,000,
Total sales	Rs.2,16,000
- Factory overhead is charged at 40% of factory cost and office overheads is charged at 20% of total cost.
5. Cost of sales is Rs.5,40,000. Amount of profit is Rs.60,000. State the percentage of profit on sales?
6. Power expenses (including 12% surcharge) is Rs.20,160. Power consumption per hour is 10 units and rate per unit is Rs.0.10. Compute machine hours.
7. Give the proper cost units of the following industries:
1. Hotel	2. Paper mill
3. Textile	4. Chemical

Q. 2 (A) Rajkapoor Co. Ltd. manufactures special product 'Avi'. The following particulars were collected for the year 2025. (07)

- A) Monthly demand of Avi 650 units
 B) Cost of placing an order Rs. 150
 C) Annual carrying cost per unit Rs. 26
 D) Normal usage 150 units per week
 E) Minimum usage 100 units per week
 F) Re-order period 1 to 5 weeks.
- Compute from the above:
- 1) Economic order quantity
 - 2) Number of orders to be placed in a year
 - 3) Re-order level
 - 4) Maximum level
 - 5) Minimum level
 - 6) Average stock level (on the basis of EOQ)
 - 7) Safety stock level

(B) The following figures have been extracted from the record of Omkar Co. Ltd., Ahmedabad for the year 2023 and 2024. (05)

Particulars	2023	2024
Average Stock Rs.	(?)	40,000
Opening Stock Rs.	40,000	(?)
Purchases Rs.	2,07,000	(?)
Adjusted Purchases Rs.	2,05,000	(?)
Turnover Rate	(?)	4.5 times

From the above data find out:

For the year 2023: (1) Material turnover rate (2) Turnover period

For the year 2024: (1) Purchases (2) Adjusted purchase.

- (C)** X- worker completes a job in 10 hours for which Y took 8 hours only. While standard time allowed for this job was 12 hours and wages rate for both types of workers was Rs.60 per hours. Calculate wages of both workers under: (02)
- 1) Halsey Premium Plan,
 - 2) Rowen Plan.

OR

- Q. 2 (A)** A,B and C are three labours. Standard time allowed for a job is 100 Hours. Wage rate per hours is Rs.30. A, B and C completed the work in 70, 80 and 100 hours respectively. **(05)**
- 1) Halsey Bonus plan
 - 2) Rowen Wage plan
 - 3) Time wage
 - 4) Piece wage system
 - 5) Effective wage rate for each person according to their job
- (B)** The following information is extracted from the record of Hem ltd. For the month of march 2025: **(06)**
Number of employees at the beginning of the month	950
Number of employees at the end of the month	1050
Number of employees resigned	10
Number of employees discharged	30
Number of employees replaced in the vacancies	20
Number of employees appointed due to expansion scheme	120
- Calculate the labour turnover rate and equivalent annual rate under different methods.
- (C)** Monthly overheads of a factory are Rs. 1,20,000, 30 workers worked for 25 days in a month for daily 8 hours. What shall be the labour hour rate? **(03)**

- Q. 3** In a factory, there are three production department P,Q and R and two service department S and T. the detail of the expenses during March, 2025 as under: **(14)**
1) In-directed wages	Rs. 15,600
2) Rent & Rates	Rs.60,000
3) Insurance	Rs.39,600
4) Employees State Insurance Scheme	Rs. 7,800
5) Canteen Expenses	Rs.72,000
6) Depreciation	Rs.1,98,000
7) Lighting	Rs. 24,000
8) Power	Rs. 1,08,000
9) Factory Managers Salary	Rs. 2,16,000

Other information:

Particulars	P	Q	R	S	T
1. Lighting points	6	5	4	3	2
2. Direct wages (Rs.)	27,000	24,000	17,400	7,200	2,400
3. Cost of machine (Rs.)	72,000	48,000	36,000	1,200	1,200
4. Horse Power of machine	4	6	2	-	-
5. Space occupied (Sq. Ft.)	1,200	800	1,000	600	400
6. Proportion of time Devoted by Factory Manager	10	8	6	4	2
7. Number of workers	10	12	8	6	4

The benefit of service department Sand Tis derived by the other department in the following proportion:

Particulars	P	Q	R	S	T
Services department S	20%	30%	40%	-	10%
Services department T	30%	40%	30%	-	-

Prepare as statement showing:

- 1) Distribution of overheads to various department and
- 2) Distribution of expenses of service department to production departments.

OR

- Q. 3** 'Gurudev' ltd. produced and sold 10,000 'I Pode' during 2024. The particular are as under selling price per unit is Rs.780. (14)

Particulars	Rs.
Materials	26,00,000
Direct wages	14,00,000
Direct Expenses	2,00,000
Factory Expenses(40% Variable)	14,00,000
Office Expenses (Fixed)	5,60,000
Selling Expenses (70% variable)	6,40,000
Total Amount	68,00,000

During the year 2025 production and sale is estimated at 50,000 I-Pode' the additional information is as under:

- 1) Direct wages per unit will decrease by 20%
 - 2) Fixed factory expenses will increase Rs. 6,00,000
 - 3) Office expenses will increase by 25%
 - 4) Variable expenses will rise by 1.60 per unit
 - 5) 25% profit estimated on cost
- Prepare: 1) Statement of cost per unit and total cost of 2024.
2) Estimated cost statements (Tender) of 2025.

- Q. 4** Write short notes. (Any three) (12)
1. Advantages of Cost Accounting System
 2. Terms of Efficient Cost Accounting
 3. Labor Replacement Conflicts
 4. Principles of Factory Overhead Recovery.
 5. Tender Price